

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

BUITENGEWONE ZITTING 2024

16 september 2024

**VOORSTEL
TOT OPRICHTING
VAN EEN PARLEMENTAIRE
ONDERZOEKSCOMMISSIE**

**belast met het onderzoek
naar mogelijke disfuncties
in het strafrechtelijk onderzoek
“Operatie Kelk”**

(ingediend door mevrouw Sophie De Wit,
de heren Mathieu Bihet en Khalil Aouasti,
de dames Vanessa Matz, Jinnih Beels en
Leentje Grillaert, de heer Stefaan Van Hecke en
mevrouw Katja Gabriëls)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE 2024

16 septembre 2024

**PROPOSITION
VISANT À INSTITUER
UNE COMMISSION D'ENQUÊTE
PARLEMENTAIRE**

**chargée d'enquêter sur d'éventuels
dysfonctionnements dans le déroulement
de l'enquête pénale baptisée
“Opération Calice”**

(déposée par Mme Sophie De Wit,
MM. Mathieu Bihet et Khalil Aouasti,
Mmes Vanessa Matz, Jinnih Beels et
Leentje Grillaert, M. Stefaan Van Hecke et
Mme Katja Gabriëls)

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de nummering van de publicaties:	
DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Op 19 oktober 2023 werd de parlementaire onderzoekscommissie belast met het onderzoek naar de aanpak van seksueel misbruik, in de Kerk en daarbuiten, met inbegrip van de gerechtelijke behandeling, en de gevolgen op vandaag voor slachtoffers en samenleving, opgericht (DOC 55 3617/003 en 004).

De onderzoekscommissie kreeg de volgende opdracht toebedeeld:

1° te onderzoeken hoe de erkenningsprocedures voor slachtoffers van seksueel misbruik verlopen en in welke mate slachtoffers en hun nabestaanden in het leed dat zij hebben ondergaan, worden erkend door onder meer de Kerk, door religieuze organisaties, door de politie en door justitie. Welke verbeteringen zijn noodzakelijk?;

2° te onderzoeken op welke manier er werd en wordt omgegaan door de bevoegde instanties met klachten omtrent seksueel misbruik, zowel binnen als buiten de Kerk. Welke verbeteringen zijn noodzakelijk?;

3° te onderzoeken in welke mate de aanbevelingen van de bijzondere commissie van de Kamer (2010-2011) werden uitgevoerd;

4° te onderzoeken of het gerecht adequaat heeft gereageerd op de klachten rond seksueel misbruik binnen de Kerk en religieuze organisaties, en die klachten adequaat heeft onderzocht en behandeld; alsook een onderzoek in te stellen naar alle omstandigheden, en inzonderheid naar eventuele politieke, financiële, nationale of buitenlandse interventies, instigatie, druk en beïnvloeding, voor, tijdens en na het onderzoek "Operatie Kelk". De Hoge Raad voor de Justitie heeft op 5 oktober 2023 beslist om een bijzonder onderzoek te starten naar mogelijke disfuncties in het verloop van de strafrechtelijke procedure in "Operatie Kelk". De commissie wenst voor deze onderzoeksvraag dan ook nauw samen te werken met de Hoge Raad voor de Justitie;

5° onderzoek te voeren naar de wijze waarop de Belgische Justitie heeft samengewerkt met buitenlandse autoriteiten om concrete dossiers van seksueel misbruik te onderzoeken, daders op te sporen, informatie uit te wisselen en daders desgevallend terug naar ons land te laten overbrengen;

6° te onderzoeken welke acties in al die jaren door de Kerk en religieuze organisaties zelf werden ondernomen

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La commission d'enquête parlementaire chargée d'enquêter sur le traitement des abus sexuels commis au sein et en dehors de l'Église, y compris sur leur traitement judiciaire, et sur leurs conséquences actuelles pour les victimes et pour la société, a été instituée le 19 octobre 2023 (DOC 55 3617/003 et 004).

Cette commission d'enquête a été chargée des missions suivantes:

1° examiner comment se déroulent les procédures de reconnaissance des victimes d'abus sexuels et dans quelle mesure la souffrance des victimes et de leurs proches est reconnue, notamment par l'Église, les organisations religieuses, la police et la justice. Quelles sont les améliorations nécessaires?;

2° examiner comment les instances compétentes ont traité et traitent les plaintes relatives aux abus sexuels commis tant au sein qu'en dehors de l'Église. Quelles sont les améliorations nécessaires?;

3° examiner dans quelle mesure les recommandations de la commission spéciale de la Chambre (2010- 2011) ont été mises en œuvre;

4° examiner si la justice a réagi adéquatement aux plaintes pour abus sexuels commis au sein de l'Église et d'organisations religieuses, et si elle les a examinées et traitées correctement; ainsi qu'à enquêter sur l'ensemble des circonstances, en particulier sur d'éventuelles interventions, incitations, pressions et influences politiques, financières, nationales ou étrangères, antérieures, simultanées et postérieures à l'enquête judiciaire baptisée "Opération Calice". Le Conseil supérieur de la Justice ayant décidé, le 5 octobre 2023, d'entamer une enquête particulière afin d'identifier d'éventuels dysfonctionnements dans le déroulement de la procédure pénale baptisée "Opération Calice", la commission entend coopérer étroitement avec le Conseil supérieur de la Justice pour le traitement de cette question de l'enquête;

5° examiner comment la justice belge a coopéré avec les autorités étrangères pour traiter les dossiers concrets d'abus sexuels, identifier les auteurs, échanger des informations et, le cas échéant, faire rapatrier des auteurs en Belgique;

6° examiner quelles actions ont été entreprises durant toutes ces années par l'Église et les organisations

om seksueel misbruik te voorkomen en in welke mate rekening werd gehouden met de aanbevelingen van de bijzondere commissie betreffende de behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, inzonderheid binnen de Kerk (DOC 53 0520/002);

7° te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de Kerk en religieuze organisaties onder meer financieel te responsabiliseren voor de bewezen feiten van seksueel misbruik binnen hun organisaties;

8° een verslag te formuleren met conclusies en aanbevelingen.

Op 8 mei 2024 heeft de plenaire vergadering van de Kamer van volksvertegenwoordigers kennis genomen van het eindverslag van de onderzoekscommissie en de daarin opgenomen aanbevelingen goedgekeurd (DOC 55 3617/005). In het verslag werden de conclusies en aanbevelingen onderverdeeld in de volgende vijf luiken:

- luik 1: Slachtoffers en hun noden;
- luik 2: Aanpak binnen de Kerk en de religieuze organisaties;
- luik 3: Ruimere ketenaanpak;
- luik 4: Evaluatie van de voorstellen en de aanbevelingen van de bijzondere commissie betreffende de behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, inzonderheid binnen de Kerk;
- luik 5: Het onderzoek naar “Operatie Kelk”.

Wat luik 5 betreft, werd een samenwerking met de Hoge Raad voor de Justitie (hierna “HRJ”) aangegaan. De onderzoekscommissie beschikte immers over zeer weinig tijd wegens het naderende einde van de legislatuur, waardoor het een onmogelijke opdracht zou zijn om het geheel van “Operatie Kelk” (bestaande uit meer dan 100 dossierkaften) zelf te onderzoeken. Bovendien had de HRJ reeds op 5 oktober 2023 beslist een bijzonder onderzoek te starten naar mogelijke disfuncties in het verloop van de strafrechtelijke procedure in “Operatie Kelk”. Uiteindelijk heeft de HRJ het verslag van dat onderzoek goedgekeurd op 15 april 2024 en een dag later aan de onderzoekscommissie overgemaakt. Aangezien de ontbinding van de Kamer van volksvertegenwoordigers (met op 8 mei 2024 de laatste plenaire vergadering) een absolute deadline vormde voor de werkzaamheden van de onderzoekscommissie, restte er onvoldoende tijd om nog verdere hoorzittingen te organiseren en zelf verder grondig onderzoek te doen. De onderzoekscommissie was aldus genooddaakt zich te beperken tot een

religieus elles-mêmes pour prévenir les abus sexuels et dans quelle mesure il a été tenu compte des recommandations de la commission spéciale relative au traitement d’abus sexuels et de faits de pédophilie dans une relation d’autorité, en particulier au sein de l’Église (DOC 53 0520/002);

7° examiner les possibilités envisageables pour responsabiliser l’Église et les organisations religieuses, notamment sur le plan financier, pour les faits avérés d’abus sexuels commis en leur sein;

8° rédiger un rapport formulant des conclusions et des recommandations.

Le 8 mai 2024, la séance plénière de la Chambre des représentants a pris connaissance du rapport final de la commission d’enquête et a approuvé les recommandations qui y figurent (DOC 55 3617/005). Dans ce rapport, les conclusions et les recommandations ont été réparties entre les cinq volets suivants:

- volet 1er: les victimes et leurs besoins;
- volet 2: approche au sein de l’Église et des organisations religieuses;
- volet 3: une approche en chaîne plus large;
- volet 4: évaluation des propositions et recommandations de la commission spéciale relative au traitement d’abus sexuels et de faits de pédophilie dans une relation d’autorité, en particulier au sein de l’Église;
- volet 5: l’enquête sur l’Opération Calice.

En ce qui concerne le volet 5, une coopération a été conclue avec le Conseil supérieur de la Justice (ci-après “CSJ”). La fin de la législature approchant, le temps imparti à la commission d’enquête était en effet très limité. Il lui eût donc été impossible d’examiner seule l’“Opération Calice” (composé de plus de 100 fardes de dossiers) dans sa totalité. De surcroît, le CSJ avait décidé, le 5 octobre 2023, d’entamer une enquête particulière afin d’identifier d’éventuels dysfonctionnements dans le déroulement de la procédure pénale baptisée “Opération Calice”. Le CSJ a finalement approuvé le rapport de cette enquête le 15 avril 2024 et l’a transmis le lendemain à la commission d’enquête. Dès lors que la dissolution de la Chambre des représentants (la dernière séance plénière s’est tenue le 8 mai 2024) faisait office de date butoir ultime pour finaliser les travaux de la commission d’enquête, la commission ne disposait pas de suffisamment de temps pour organiser d’autres auditions et procéder elle-même à d’autres examens approfondis. La commission d’enquête a donc été contrainte de se limiter à

gedachtewisseling met de HRJ en vervolgens akte te nemen van het verslag van de HRJ. In het verslag van de HRJ werd een reeks disfuncties vastgesteld en werden ook een aantal aanbevelingen gedaan. Die vaststellingen en aanbevelingen werden integraal opgenomen in het eindverslag van de onderzoekscommissie.

Zoals gezegd, was er geen tijd meer voor de onderzoekscommissie om, na kennisname van de bevindingen van de HRJ, nog bijkomende onderzoeksdaden te stellen. Het is echter van enorm maatschappelijk belang om iedere steen om te draaien in het onderzoek naar het verloop van “Operatie Kelk”. De bevolking verwacht van de Kamer van volksvertegenwoordigers dat enige twijfel over beïnvloeding tijdens een dergelijk grootschalig gerechtelijk onderzoek naar feiten van kindermisbruik wordt weggenomen. De bevolking dient vertrouwen te kunnen hebben in de integriteit van het onderzoek en de uiteindelijke gerechtelijke beslissingen, om zo recht te laten geschieden voor de slachtoffers van kindermisbruik. In het bijzonder verdienen de slachtoffers van deze feiten erkenning. De onderzoekscommissie heeft hieromtrent dan ook de volgende aanbeveling gedaan (DOC 55 3617/005, p. 489 – aanbeveling nr. 137):

“137. Na de vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers dient er een nieuwe parlementaire onderzoekscommissie te worden ingericht die het werk van deze onderzoekscommissie verderzet voor wat betreft “Operatie Kelk”. In het bijzonder dient er volledige duidelijkheid te worden verschaft over alle vragen met betrekking tot “Operatie Kelk” die de aanleiding waren tot de oprichting van deze onderzoekscommissie. De samenleving als geheel en de slachtoffers in het bijzonder hebben recht op de volledige waarheid waarvoor de Kamer van volksvertegenwoordigers zich onverkort dient te blijven engageren in de volgende legislatuur. De leden van de onderzoekscommissie menen ten slotte dat er een parlementaire opvolging moet zijn om de uitvoering van de door haar geformuleerde aanbevelingen op te volgen.”

Dit voorstel komt tegemoet aan deze aanbeveling en voorziet derhalve in de oprichting van een nieuwe parlementaire onderzoekscommissie, om de nog onbeantwoorde vragen over “Operatie Kelk” verder uit te

un échange de vues avec le CSJ et de prendre ensuite acte du rapport de ce dernier. Ce rapport constatait toute une série de dysfonctionnements et formulait plusieurs recommandations. Ces constatations et recommandations ont été intégralement reproduites dans le rapport final de la commission d’enquête.

Comme indiqué ci-dessus, la commission d’enquête n’a pas disposé du temps nécessaire, après avoir pris connaissance des conclusions du CSJ, pour procéder à des actes d’enquête supplémentaires. Or il est capital pour la société de ne négliger aucun élément dans l’enquête sur le déroulement de “l’Opération Calice”. La population attend de la Chambre des représentants qu’elle lève le moindre doute sur de possibles influences exercées au cours d’une instruction d’une telle ampleur portant sur des abus commis sur des enfants. Les citoyens doivent pouvoir avoir confiance dans l’intégrité de l’instruction et des décisions judiciaires finales afin que justice soit rendue pour les enfants victimes d’abus. En particulier, les victimes de ces faits méritent d’être reconnues. C’est la raison pour laquelle la commission d’enquête a formulé la recommandation suivante à ce sujet (DOC 55 3617/005, p. 489 – recommandation n° 137):

“137. Après le renouvellement de la Chambre des représentants, une nouvelle commission d’enquête parlementaire devra être mise en place pour poursuivre les travaux de l’actuelle commission d’enquête quant à “l’Opération Calice”. En particulier, il conviendra de faire toute la lumière sur les questions relatives à “l’Opération Calice” qui ont motivé la création de ladite commission d’enquête. La société dans son ensemble et les victimes en particulier ont droit à la vérité complète pour laquelle la Chambre des représentants doit rester pleinement engagée au cours de la prochaine législature. Finalement, les membres de la commission d’enquête estiment [nécessaire] qu’il y ait un suivi parlementaire de la mise en œuvre des recommandations qu’elle a formulées.”

La présente proposition vise à donner suite à cette recommandation et prévoit donc la création d’une nouvelle commission d’enquête parlementaire qui permette de continuer à faire la lumière sur les questions en

klaren. Het verslag van de HRJ zal daarbij het vertrekpunt vormen.

Sophie De Wit (N-VA)
Mathieu Bihet (MR)
Khalil Aouasti (PS)
Vanessa Matz (Les Engagés)
Jinnih Beels (Vooruit)
Leentje Grillaert (cd&v)
Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen)
Katja Gabriëls (Open Vld)

suspens concernant “l’Opération Calice”. Le rapport du CSJ constituera le point de départ des travaux de ladite commission.

VOORSTEL**Artikel 1**

§ 1. Er wordt een parlementaire onderzoekscommissie opgericht, belast met het onderzoek naar mogelijke disfuncties in het strafrechtelijk onderzoek “Operatie Kelk”.

§ 2. De opdracht van de onderzoekscommissie bestaat erin te onderzoeken of het gerecht adequaat heeft gereageerd op de klachten rond seksueel misbruik binnen de Kerk en religieuze organisaties, en die klachten adequaat heeft onderzocht en behandeld; alsook een onderzoek in te stellen naar alle omstandigheden, en inzonderheid naar eventuele politieke, financiële, nationale of buitenlandse interventies, instigatie, druk en beïnvloeding, voor, tijdens en na het onderzoek “Operatie Kelk”. De Hoge Raad voor de Justitie heeft reeds een bijzonder onderzoek gevoerd naar mogelijke disfuncties in het verloop van de strafrechtelijke procedure in “Operatie Kelk”. Het verslag van dat onderzoek zal dan ook het vertrekpunt vormen van de werkzaamheden van de commissie.

§ 3. De parlementaire onderzoekscommissie bepaalt de eventuele verantwoordelijkheden.

Art. 2

De commissie waakt bij de uitoefening van haar opdracht in het bijzonder over de samenloop van dit parlementair onderzoek met eventueel nog lopende gerechtelijke onderzoeken.

Art. 3

De commissie kan iedere persoon horen die zij meent te moeten laten verschijnen en zij kan beschikken over alle stukken die zij nuttig acht voor de vervulling van haar opdracht. De commissie is ertoe gemachtigd vaststellingen ter plaatse te doen en in voorkomend geval de internationale contacten te leggen die nodig zijn om haar opdracht te volbrengen.

Art. 4

De commissie krijgt alle bevoegdheden waarin de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek voorziet.

PROPOSITION**Article 1er**

§ 1er. Il est institué une commission d'enquête parlementaire chargée d'enquêter sur d'éventuels dysfonctionnements dans la procédure pénale baptisée “Opération Calice”.

§ 2. La mission de la commission d'enquête consiste à examiner si la justice a réagi adéquatement aux plaintes pour abus sexuels commis au sein de l'Église et d'organisations religieuses, et si elle les a examinées et traitées correctement; ainsi qu'à enquêter sur l'ensemble des circonstances, en particulier sur d'éventuelles interventions, incitations, pressions et influences politiques, financières, nationales ou étrangères, antérieures, simultanées et postérieures à l'enquête judiciaire baptisée “Opération Calice”. Le Conseil supérieur de la Justice a déjà mené une enquête particulière afin d'identifier d'éventuels dysfonctionnements dans le déroulement de la procédure pénale baptisée “Opération Calice”. Le rapport de cette enquête servira dès lors de point de départ pour les travaux de la commission.

§ 3. La commission d'enquête parlementaire détermine les responsabilités éventuelles.

Art. 2

Dans le cadre de sa mission, la commission veille en particulier à ce que cette enquête parlementaire n'interfère pas avec d'éventuelles enquêtes judiciaires encore en cours.

Art. 3

La commission peut entendre toute personne qu'elle estime devoir faire comparaître et peut disposer de toutes les pièces qu'elle juge nécessaires à l'exécution de sa mission. La commission est mandatée pour procéder à des constats sur place et, le cas échéant, pour prendre les contacts internationaux requis pour l'accomplissement de sa mission.

Art. 4

La commission est investie de tous les pouvoirs prévus par la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires.

Art. 5

De commissie bestaat uit dertien leden en evenveel plaatsvervangers, die de Kamer van volksvertegenwoordigers onder haar leden aanwijst volgens de regel van de evenredige vertegenwoordiging van de politieke fracties. De overige politieke fracties kunnen elk een lid aanwijzen dat zal deelnemen, zonder stemrecht, aan de werkzaamheden van de commissie.

Art. 6

De commissie kan, binnen de perken van het budget dat het Bureau van de Kamer haar toewijst, alle maatregelen nemen die zij nodig acht om haar onderzoek met de vereiste deskundigheid te verrichten.

Daartoe kan zij een beroep doen op experts, zo nodig in het kader van een arbeids- of dienstenovereenkomst.

De duur van die overeenkomsten mag die van de werkzaamheden van de commissie niet overschrijden.

Art. 7

De commissievergaderingen zijn openbaar. De commissie kan echter op elk ogenblik beslissen met gesloten deuren te vergaderen.

Het is de leden van de commissie, alsmede de personen die haar, in welke hoedanigheid ook, bijstaan of aan haar werkzaamheden deelnemen, verboden de informatie te verspreiden die in de commissievergaderingen met gesloten deuren wordt meegedeeld.

Art. 8

De commissie brengt uiterlijk op 31 januari 2025 aan de Kamer verslag uit, behoudens een uitdrukkelijke

Art. 5

La commission se compose de treize membres et d'autant de suppléants, que la Chambre des représentants désigne en son sein conformément à la règle de la représentation proportionnelle des groupes politiques. Chacun des autres groupes politiques peut désigner un membre qui participera aux travaux de la commission sans droit de vote.

Art. 6

La commission peut prendre toutes les mesures utiles pour mener l'enquête avec l'expertise voulue, dans les limites du budget que le Bureau de la Chambre des représentants met à sa disposition.

Elle peut à cet effet faire appel à des experts, le cas échéant dans le cadre de conventions de travail ou de service.

La durée de ces conventions ne peut pas excéder celle des travaux de la commission.

Art. 7

Les réunions de la commission sont publiques. Toutefois, celle-ci peut décider à tout moment de se réunir à huis clos.

Il est interdit aux membres de la commission, ainsi qu'aux personnes qui, à quelque titre que ce soit, l'assistent ou participent à ses travaux, de divulguer des informations communiquées lors des réunions à huis clos de la commission.

Art. 8

La commission fera rapport à la Chambre des représentants au plus tard le 31 janvier 2025, sauf décision

beslissing van de Kamer om een bijkomende termijn aan de commissie toe te staan voor de indiening van haar verslag.

27 augustus 2024

Sophie De Wit (N-VA)
Mathieu Bihet (MR)
Khalil Aouasti (PS)
Vanessa Matz (Les Engagés)
Jinnih Beels (Vooruit)
Leentje Grillaert (cd&v)
Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen)
Katja Gabriëls (Open Vld)

expresse de la Chambre d'accorder un délai à la commission pour déposer son rapport.

27 août 2024